

Nitel Araştırıma Yönelik Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Nitel Araştırıma Yönelik Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26474>

Özet

Tutum Ölçeği kategorisinde yer alan Nitel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği (NAYTÖ), bireylerin sosyal bilimler araştırmalarında sıkça kullanılan **Nitel Araştırma** yöntemlerine karşı sahip oldukları pozitif veya negatif yönlü algı ve eğilimleri ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Orijinal bir ölçeğin Türkçeye **uyarlama çalışması** olarak sunulan bu araç, özellikle yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören veya görev yapan araştırmacıların nitel metodolojiye bakış açılışlarını belirlemeyi hedeflemektedir.

Ölçeğin Türk kültürüne ve diline uygun hale getirilmesi, şpek Önal ve A. Türkan tarafından 2017 yılında gerçeğleştirilen bir bildiri sunumu ile bilim camiasına duyurulmuştur. Bu çalışma, nitel yöntemlerin eğitim ve uygulamadaki yerini anlamak ve bu alandaki potansiyel tutum engellerini tespit etmek için önemli bir psikometrik araç sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Nitel Araştırma, Tutum Ölçeği, Uyarlama, Psikometri, Sosyal Bilimler, Araştırma Metodoloğisi.

Yazarlar

şpek Önal, A. Türkan

Amaç

Nitel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği'nin temel amacı, sosyal bilimler alanında çalışan veya eğitim alan bireylerin **nitel araştırma** yöntemlerine (örneğin, görüşme, içerik analizi, etnografi) karşı geliştirdikleri duygusal, bilişsel ve davranışsal eğilimleri sistematik olarak ölçmektir. Bu tutumların belirlenmesi, araştırma metodoloğisi derslerinin etkinliğini değerlendirmek ve öğrencilerin veya akademisyenlerin hangi araştırma paradigmalara daha yatkın olduğunu anlamak ağışından kritik öneme sahiptir.

Bu araç sayesinde, eğitimciler ve program geliştiriciler, nitel yöntemlere karşı olumsuz tutumların yaygın olduğu grupları tespit edebilir ve bu tutumları değiştirmeye yönelik hedefe odaklı müdahaleler geliştirebilirler. Ayrıca, ölçek, nitel araştırma eğitimlerinin başarılarını izlemek için bir ön test ve son test aracı olarak da kullanılabilir.

Yapı

Ölçek, psikolojideki "tutum" kavramını, spesifik olarak **nitel araştırma** metodoloğisine yönelik olarak ölçmektedir. Tutum, genellikle üç bileşenli bir yapı olarak ele alınır: bilişsel (inançlar ve

düğünceler), duyuşsal (duygular ve hisler) ve davranşsal (eylem eğilimleri). NAYTÖ, katılımcıların nitel araştırmann bilimsel değerine, uygulanabilirliğine ve kendi araştıрма kariyerlerindeki yerine dair inançların ve duygusal tepkilerini değerlendiren maddeler iğerir.

Bir Tutum Ölçeği olarak NAYTÖ, katılımcıların nitel araştırmay ne kadar faydalı, geçerli, ilgi çekici veya zorlayıcı buldukların belirleyen ifadeler sunar. Ölçeğin alt boyutları (eğer varsa), genellikle nitel araştırmann farklı yönlerine odaklanır; örneğin, verilerin derinliğine yönelik tutum veya nitel verilerin genelleştirilebilirliğine yönelik tutum gibi.

Geçerlik

Ölçek, orijinal bir aracın Türkęeye uyarlama ęalıřması olduğu için, psikometrik ağdan güçlü bir **geçerlik** kanıtı sunması gerekmektedir. Ancak, sunulan kaynak referansında (bildiri sunumu özeti), spesifik geçerlik değerlerine dair ayrıntılı bilgi bulunmamaktadır (-).

Tipik bir uyarlama ęalıřmasında, yapı geğerliliğini kanıtlamak amacıyla doğrulayıcı veya ağımlayıcı faktör analizleri uygulanır. Ayrıca, dilsel ve kültürel eğerliği sağlamak için çevirigeri çeviri süreçleri ve uzman görüşleri alınmalıdır. Eğer bu analizler bildiri tam metninde mevcutsa, bunlar ölçeğin Türk popülasyonunda ölçmek istediği yapıyı doğru bir şekilde ölçtüğünü gösterir (yapı geğerliği).

Güvenirlik

Güvenirlik, bir ölçme aracının tutarlılığını ve kararlılığını ifade eder. Sunulan özet bilgide spesifik güvenilirlik katsayısı (örneğin, Cronbach Alfa değeri) belirtilmemiştir (-).

NAYTÖ'nün güvenilirliğini kanıtlamak için, uyarlama ęalıřmasında genellikle iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa) hesaplanır. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçekteki maddelerin aynı yapıyı, yani nitel araştırmaya yönelik tutumu, tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Ayrıca, test-tekrar test güvenilirliği de zaman içinde tutumların kararlılığını değerlendirmek için kullanılabilir.

Faktör Analizi

Ölçeğin orijinal yapılarının Türk örnekleminde korunup korunmadığını belirlemek amacıyla faktör analizinin uygulanması esastır. Kaynak bilgide bu analizin sonuçlarına dair doğrudan bir özet bulunmamaktadır (-).

Eğer ölçek tek boyutlu ise, Ağımlayıcı Faktör Analizi (AFA) veya Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile bu tek boyutlu yapınn uygunluğu test edilmelidir. Eğer orijinal ölçek birden fazla alt boyuta sahipse (örneğin, nitel araştırmann faydasına yönelik tutum, nitel araştırmann

zorluğuna yönelik tutum), DFA, bu çok boyutlu yapıların Türk kültüründe de geçerli olup olmadığını doğulamak için kullanılır. Bu analizler, ölçeğin yapı geçerliğinin temelini oluşturur.

Araç Bilgileri

Test Type: Uyarılama

Format: Derecelendirme formatı (Orijinal ölçeğe bağlı olarak Likert tipi olması muhtemeldir, ancak detay belirtilmemiştir.)

Language Available: Türkçe (Uyarılama dili)

Population Group: Sosyal bilimler alanında çalışanlar, akademisyenler veya yükseköğretim öğrencileri.

Age Group: Yetişkin (Yükseköğretim seviyesindeki bireyler).

Population Details: Ölçeğin uyarılama çalışması, Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında eğitim gören veya görev yapan bireylerden oluşan bir örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Methodology: Öz bildirimli tutum ölçeği.

Anahtar Kelimeler

Geçerlik, Güvenirlilik, Faktör Analizi, Araştırma Eğitimi, Metodoloji, İstatistik.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: ipekonal@akdeniz.edu.tr

Correspondence Address: Şpek Önal (Akdeniz Üniversitesi ile ilişkili olduğu varsayılmaktadır.)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2017 (Uyarılama çalışmasının sunum yılı).

İzinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar Şpek Önal ile iletişime geçilmesi önerilir. Ticari olmayan akademik kullanımlarda izinler yazarın takdirine bağlıdır.

Ölçeğin orijinal PDF dökümanına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: [nitel-arastirmaya-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Önal,  ., ve Türkan, A., (2017, 21-22 Aralık). *Nitel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği'nin Türkçeye uyarlama çalışması*. IV. Yıldız Sosyal Bilimler Kongresi, İstanbul, Türkiye.

Kongre Kitabına erişim bağlantısı: sbe.yildiz.edu.tr

Nitel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin maddeleri, sunulan kaynak içerikte yer almamaktadır. Bu bölüm, yalnızca kaynakta belirtilen maddelerin orijinal dildeki yerini göstermek amacıyla dahil edilmiştir. Detaylı maddelere erişim için yazarla veya ilgili kongre kitabıyla iletişime geçilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM